

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ
«ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍՊՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ
ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

1. Առկա խնդիրներ

ՀՀ կողմից վավերացված և 1993 թվականի հունիսի 23-ից ՀՀ համար ուժի մեջ մտած Միավորված ազգերի կազմակերպության (ՄԱԿ) 1948թ. դեկտեմբերի 9-ի *Ցեղասպանության հանցագործությունը կանխարգելելու և պատժելու մասին* կոնվենցիան (այսուհետ՝ Կոնվենցիա) սահմանում է, որ ցեղասպանությունը, անկախ նրանից կատարվում է խաղաղ, թե պատերազմական պայմաններում, ըստ միջազգային իրավունքի հանցագործություն է, որով պայմանավորվող կողմերը պարտավորվում են կանխարգելել և պատժել այն կատարելու համար:

Միաժամանակ, Կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածը պատժելի արարքների թվին է դասում ոչ միայն ցեղասպանությունը, ցեղասպանություն կատարելու նպատակով դավադրությունը, ցեղասպանություն կատարելու փորձը, հանցակցությունը ցեղասպանության կատարման մեջ, այլև **ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը**¹:

ՀՀ գործող քրեական օրենսգիրքը (այսուհետ՝ Օրենսգիրք) «Խաղաղության եվ մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործություններ» վերտառությամբ գլխում՝ 393-րդ հոդվածով ցեղասպանությունը ամրագրված է որպես քրեորեն պատժելի արարք: Օրենսգիրքը չի նախատեսում ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը որպես քրեորեն պատժելի արարք, մինչդեռ Կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածը սահմանում է, որ ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը ևս պետք է քրեորեն պատժելի լինի: Օրենսգրքի նույն գլխում առանձին հոդվածներ են նախատեսված ագրեսիվ պատերազմի (հոդված 384) և ագրեսիվ պատերազմի հրապարակային կոչերի (հոդված 385) համար:

Մինչդեռ, որպես ցեղասպանություն վերապրած ժողովուրդ՝ ՀՀ-ն առաջին երկրներից մեկը պետք է լիներ, որ քրեականացներ ցեղասպանության հրապարակային և ուղղակի հրահրումը՝ իրագործելով Կոնվենցիայի պահանջը: Դա նաև ցեղասպանությունների կանխարգելման հարցում և Կոնվենցիայի շարունակական իրացվելիությունն ապահովելու հետևողական և նպատակային քայլերից մեկը կլիներ ՀՀ համար: Ներկայացված նախագիծը միտված է այս բացի վերացմանը և ցեղասպանությունների կանխարգելման քայլերից մեկն է լինելու:

¹ Ցեղասպանության հանցագործությունը կանխարգելելու եվ պատժելու մասին կոնվենցիա <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=75835>

Ավելին, ՀՀ կառավարության 2019 թվականի փետրվարի 8-ի N 65 - Ա որոշմամբ հաստատված ՀՀ կառավարության ծրագրով ցեղասպանության և մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործությունների կանխարգելումը արտաքին քաղաքականության ոլորտում դիտարկված է որպես Կառավարության առաջնայնություններից մեկը²:

Ի կատարումն Կոնվենցիոն պահանջի՝ մի շարք երկրներ քրեականացրել են ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրման հանցակազմը: Տարբեր պետությունների օրենսդրության վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ որպես կանոն քրեորեն պատժելի արարքների թվին են դասվել ոչ միայն ցեղասպանությունը, այլև դրա հրապարակային կոչերը, ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը կամ ցեղասպանություն իրականացնելու վերաբերյալ կոչ պարունակող նյութեր կամ ցեղասպանություն հրահրելու վերաբերյալ նյութեր տարածելը կամ այդ նպատակով պատրաստելը: Մասնավորապես համանման կանոնակարգումներ են առկա Ֆիանսիայի³, Իտալիայի⁴, Ուկրաինիայի⁵, Ալբանիայի⁶, Ավստրալիայի⁷, Լատվիայի⁸, Ռումինիայի⁹, Մալթայի¹⁰, Խորվաթիայի¹¹ և մի շարք այլ երկրների քրեական օրենսդրություններում:

² ՀՀ կառավարությունը արտաքին քաղաքականության ոլորտում գործում է

-Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման, դատապարտման գործընթացի շարունակականությունն ապահովելու ուղղությամբ,

-ցեղասպանության և մարդկության դեմ հանցագործությունների կանխարգելման ուղղությամբ՝ շարունակելով առաջամարտիկի դեր խաղալ այս հարցում իրականացվող միջազգային ջանքերում: Այս առումով Կառավարությունը շարունակելու է հետամուտ լինել նաև ազգային, էթնիկ, կրոնական և ռասսայական հողի վրա խտրականության և անհանդուրժողականության դրսևորումների դեմ միջազգային պայքարին:

ՀՀ կառավարության 2019 թվականի փետրվարի 8-ի N 65 - Ա որոշման Հավելված

<https://www.gov.am/files/docs/3133.pdf>

³ Code penal, Version consolidée au 25 mars 2020, Chapitre Ier: Du génocide Article 211-2

https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?sessionId=A4990BFCEE1AE827C85C9A67C31C1AE6.tplgfr43s_2?idSectionTA=LEGISCTA000006165393&cidTexte=LEGITEXT000006070719&dateTexte=20200420

⁴ CODICE PENALE (dalla L. 19 luglio 2019, n. 69,) Art. 604-bis.

<https://www.altalex.com/documents/news/2014/10/28/dei-delitti-contro-la-persona>

⁵ Уголовный кодекс Украины от 5 апреля 2001 года № 2341-III (с изменениями и дополнениями по состоянию на 17.03.2020 г.) ч 2 ст. 442. (Геноцид)

https://online.zakon.kz/document/?doc_id=30418109#pos=3740;-56

⁶ Criminal code of the Republic of Albania, (Amended by law no.89/2017)

Article 74/a Computer dissemination of materials favoring genocide or crimes against humanity https://www.legislationline.org/download/id/8235/file/Albania_CC_1995_am2017_en.pdf

⁷ Criminal Code Act 1995, Compilation No. 131 (This is a compilation of the Criminal Code Act 1995 that shows the text of the law as amended and in force on 20 March 2020 (the compilation date))

80.2D (Advocating genocide) <https://www.legislation.gov.au/Details/C2020C00120>

⁸ Criminal Law of the Republic of Latvia (1998, amended 2018) ,Section 71.1 (Invitation to Genocide,)

https://www.legislationline.org/download/id/8266/file/Latvia_CC_1998_am2018_en.pdf

Ինչ վերաբերում է նշված հանցագործությանն առնչվող դատական պրակտիկային, ապա ցեղասպանության հրահրումը՝ որպես միջազգային հանցագործություն, փաստացի դատապարտվել է 1946 թվականին, երբ Յուլիուս Շտրայխերն ու Հանս Ֆրիցշեն պատասխանատվության ենթարկվեցին Նյուրնբերգի միջազգային ռազմական դատարանի կողմից: Չնայած «Ցեղասպանության հրահրում» արտահայտությունը, որպես այդպիսին, դեռ չէր գործածվել, մեղադրյալները պատասխանատվության ենթարկվեցին մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործությունների համար: Այնուամենայնիվ, մեղադրանքները հիմնված են եղել այն արարքների վրա, որոնք այսօր կազմում են ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրման հանցակազմը¹²:

«Հրահրմանը» վերաբերող Կոնվենցիայում պարունակվող դրույթը ընդգծվեց Ռուանդայի ցեղասպանության համատեքստում¹³: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 1994 թվականին 955 բանաձևով ստեղծված Ռուանդայի միջազգային քրեական դատարանը Ժ.-Պ. Ակայեսուի գործի շրջանակներում առաջին անգամ պատասխանատվության ենթարկեց մեղադրյալին ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրման համար: Ռուանդային միջազգային քրեական դատարանը, նշված գործի շրջանակներում, ցեղասպանությունը դասեց առանձնապես ծանր հանցագործությունների շարքին՝ ընդգծելով, որ նման հանցագործության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը ենթակա է պատժի, նույնիսկ եթե նման հրահրումը չի հանգեցրել հանցագործի սպասվելիք արդյունքին¹⁴:

⁹ Penal Code of July 17, 2009 (* updated *) (Law no. 286/2009) (updated until February 27, 2017 *) Article 438 Genocide, 4,

https://www.legislationline.org/download/id/8291/file/Romania_Penal%20Code_am2017_en.pdf

¹⁰ Criminal Code of the Republic of Malta, This Code was subsequently amended by Ordinances:... Act III of 2020. Genocide. Added by: XXIV.2002.13.,

<http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=8574&l=1>

¹¹ Criminal Code of the Republic of Croatia Article 88 (2) (3)

https://www.legislationline.org/download/id/7896/file/Croatia_Criminal_Code_2011_en.pdf

Kazneni zakon pročišćeni tekst zakona (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19 na snazi od 01.01.2020) članak 88 (3) <https://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon>

¹² INTERNATIONAL MILITARY TRIBUNAL (NUREMBERG) Judgment of 1 October 1946

https://crimeofaggression.info/documents/6/1946_Nuremberg_Judgement.pdf

¹³ 1994 թվականի ապրիլից մինչև հուլիս ընկած ժամանակահատվածում հույու մեծամասնության անդամները, գործելով մաչետեի, հրազենի և զենքի այլ տեսակներով, սպանել են մինչև մեկ միլիոն մարդ, որտեղ զոհերի ճնշող մեծամասնությունը կազմում էին Թուսի փոքրամասնության ներկայացուցիչները “Rwanda: How the genocide happened”, BBC News, 17 May 2011, available at; <https://www.bbc.com/news/world-africa-13431486>

¹⁴ The Prosecutor v. Jean-Paul Akayesu (Trial Judgement), ICTR-96-4-T, International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR), 2 September 1998, available at: <https://unict.irmct.org/en/cases/ict-96-4>

1997 թվականին Ռուանդայի միջազգային քրեական դատարանը երեք ռուանդացիների մեղադրանք առաջադրեց «ցեղասպանության հրահրման» համար¹⁵: Առաջին անգամ մասնավոր լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ Ֆերդինանդ Նահիմանը և Ժան-Բոսկո Բարայագվիզը Ռուանդայում Radio-Television Libre des Mille Collines (RTLM) լրատվական կազմակերպության հիմնադիրները¹⁶, ինչպես նաև Հասան Նգեզեն¹⁷ Ռուանդայի “Kangura” թերթի նախկին խմբագիրը, դատարանի առջև կանգնեցին՝ զանգվածային լրատվության միջոցները որպես հուբու ծայրահեղականների կողմից թուփսիների նկատմամբ բռնության կոչերի խրախուսման և հրահրման միջոց օգտագործելու համար¹⁸:

¹⁵ The Prosecutor v. Ferdinand Nahimana, Jean-Bosco Barayagwiza, Hassan Ngeze (Appeal Judgment), ICTR-99-52-A, International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR), 28 November 2007, available at: <https://unictr.irmct.org/en/cases/ict-99-52>

¹⁶ Ֆերդինանդ Նահիման և Ժան-Բոսկո Բարայագվիզան՝ Radio Télévision Libre des Mille Collines (RTLM) ռադիոկայանի հիմնադիրները, հրապարակային ուղղակի և անուղղակի սպանելու կոչեր են հնչեցրել, երբեմն, նույնիսկ հայտնել սպանության ենթակա մարդկանց անուններն ու գտնվելու վայրերը: Զանգվածային սպանություններին նախորդող օրերին և դրանց ընթացքում RTLM-ն օգնություն է ստացել Ռուանդայի ռադիոյից, որը պատկանում է կառավարությանը: Ռադիոյով կառավարվող հաղորդիչների ցանցի միջոցով կոչերը հնչել են ամբողջ երկրով մեկ: 2000 թվականի հոկտեմբերի 23-ին սկսված Ռուանդայի «Լրատվամիջոցների նկատմամբ դատական գործընթացի» կենտրոնում խոսքի ազատության իրավունքի հարց էր դրված: INCITEMENT TO GENOCIDE IN INTERNATIONAL LAW

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/incitement-to-genocide-in-international-law>

¹⁷ Ցեղասպանությանը նախորդող մի քանի ամիսների ընթացքում հրապարակել է թիրախային հոդվածներ, որոնք ապամարդկայնացնում էին թուփսիներին՝ որակելով վերջիններիս որպես ինյենզի (խավարասերների), չնայած երբեք անմիջականորեն նրանց սպանության կոչ չի արել: Տե՛ս նույն տեղում:

¹⁸ Մեղադրող կողմը ամբաստանյալներից յուրաքանչյուրին առաջադրեց ուղղակի պատասխանատվության ենթարկել ցեղասպանության, ցեղասպանություն կատարելու նպատակով դավադրության, ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրման, ցեղասպանություն կատարելու փորձի, ցեղասպանության կատարման մեջ հանցակցության, մարդկայնության դեմ հանցագործությունների՝ հետապնդման, ոչնչացման և սպանության համար: Միավորված ազգերի կազմակերպության Ռուանդայի միջազգային քրեական դատարանը մեղադրյալներին մեղավոր ճանաչեց ցեղասպանության, ցեղասպանություն կատարելու նպատակով դավադրության, ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրման և հետապնդումների և ոչնչացման համար մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործությունների կատարման մեջ: Դատարանը հանդես եկավ հետևյալ հայտարարությամբ. «Առանց հրազենի, մաշետի կամ որևէ այլ զենքի դուք հազարավոր անմեղ քաղաքացիական անձանց մահվան պատճառ եք դարձել», ապա ձևակերպելով դատավճիռը՝ դատարանը նշեց. « ... ԶԼՄ-ների ընդունակ են ստեղծել և ոչնչացնել մարդկային հիմնարար արժեքներ: Նրանք, ովքեր վերահսկում են ԶԼՄ-ները, պատասխանատվություն են կրում դրանց հետևանքների համար»: Մեղադրող կողմն ապացուցեց հրահրման «ուղղակի» բնույթը՝ պարզաբանելով, որ ամբաստանյալներն օգտագործել են էվֆեմիզմներ, ինչպիսիք են՝ «գնա աշխատանքի» արտահայտությունը՝ որպես թուփսիների սպանության կոչ: Ավելի մանրամասն տես՝ INCITEMENT TO GENOCIDE IN INTERNATIONAL LAW

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/incitement-to-genocide-in-international-law>

Հետագայում Ռուանդայի միջազգային քրեական դատարանը ևս մի քանի գործի շրջանակներում անդրադարձել է ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրման պատժելիության հարցին, մասնավորապես Մեղադրողն ընդդեմ Սայմոն Բիկինդիի¹⁹, Մեղադրողն ընդդեմ Էդուարդ Կարեմերայի և Մաթյե Նգիրումպացեի²⁰, Նիրամասուխուկոն և ուրիշները²¹ գործերում և այլն:

2. Առաջարկվող կարգավորումները

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ սույն օրենսդրական նախաձեռնությամբ առաջարկվում է՝ քրեականացնել ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը և Օրենսգիրքը լրացնել նոր 393.1-ին հոդվածով՝ «Ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը» վերտառությամբ:

«Ուղղակի հրահրումը» քննարկվող արարքներում պետք է նշանակի, որ հրահրումը, կոչը պետք է լինի հստակ և բովանդակային առումով տարրենկալումների տեղիք չտա: Միաժամանակ, հրահրումը պետք է լինի հրապարակային, ինչը նշանակում է տեղեկատվության տարածումը կամ որևէ կերպ այն հանրությանը մատչելի դարձնելը պետք է կրի հրապարակային բնույթ՝ անկախ տարածման եղանակներից, (համացանց, հրապարակային կոչ, գրավոր, բանավոր խոսք): Այն պետք է լինի ընկալելի, հասկանալի, լսելի անձանց լայն շրջանակի համար: Ցեղասպանության

¹⁹ Դատարանը Բիկինդիին մեղավոր է ճանաչել **ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրման** մեջ: Դատարանը պարզել է, որ 1994 թվականի հունիսի վերջին Գիսենյիի պրեֆեկտուրայում գտնվելով «Ինտերահամվ» ավտոշարասյան կազմում, Բիկինդին գտնվել է երգեր հեռարձակող բարձր հաղորդակցման համակարգերով հագեցած ավտոմեքենայում և նա օգտագործել է բարձր կապի համակարգը կոչ անելով հույժներին ապստամբել և ոչնչացնել Թութսիներին: Դատարանը Բիկինդիին դատապարտել է տասնհինգ տարվա ազատազրկման: Տես՝ *The Prosecutor v. Simon Bikindi (Judgment)*, ICTR-01-72-T, International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR), 2 December 2008, available at: <https://unictr.irmct.org/sites/unictr.org/files/cases/ict-01-72/public-information/en/profile-bikindi.pdf>

²⁰ Կարեմերան և Նգիրումպատեն դատապարտվեցին ցեղասպանության, ցեղասպանություն կատարելու նպատակով դավադրության համար, ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրման, բռնաբարության և բնաջնջման համար՝ որպես մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործություն, և Կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածի լուրջ խախտումների համար: Նրանք դատապարտվել են ցմահ ազատազրկման: Տես՝ *The Prosecutor v. Edouard Karemera & Matthieu Ndirumpatse*, ICTR-98-44-T, available at: <https://unictr.irmct.org/en/cases/ict-98-44>

²¹ Մեղադրող կողմը նրանցից յուրաքանչյուրին առաջադրեց մեղադրանք ցեղասպանության, ցեղասպանության իրականացման նպատակով դավադրության, ցեղասպանության հանցակցության, մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործությունների, որոնք կապված են բնաջնջման, սպանության, հետապնդման և այլ անմարդկային գործողությունների հետ և կյանքի նկատմամբ բռնության՝ որպես ռազմական հանցագործություն կատարման համար: Նրանք բոլորը, բացառությամբ Նթահոբալի, մեղադրվեցին ցեղասպանության իրագործման ուղղակի և հրապարակային հրահրման համար: Տես՝ *NYIRAMASUHUKO et al. (Butare)*, (ICTR-98-42-A), available at: <https://www.legal-tools.org/doc/1d2476/pdf/>

ուղղակի և հրապարակային հրահրումը ինքնին արդեն իսկ մեծ վտանգավորություն է ներկայացնում, սակայն այն հանրության համար առավել վտանգավոր է դառնում, երբ դրսևորվում է զանգվածային լրատվության միջոցներով, համակարգչային համակարգի միջոցով, կատարվում է մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ, կազմակերպված խմբի կողմից կամ անձի կողմից իր պաշտոնական դիրքն օգտագործելով: Արդյունքում նշվածները ներկայացվել են որպես քննարկվող հանցակազմի ծանրացնող հանգամանքներ: Այդ իսկ պատճառով նախագծով առաջարկվում է նախատեսել առավել խիստ պատիժ նշված արարքների համար²²: Մանավորապես, առաջարկվում է, որ ցեղասպանության ուղղակի և հրապարակային հրահրումը պետք է պատժվի ազատազրկմամբ՝ ութից տասը տարի ժամկետով: Նույն արարքի համար, որը կատարվել է զանգվածային լրատվության միջոցներով, համակարգչային համակարգի միջոցով, մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ առաջարկվում է սահմանել ազատազրկում տասից տասնչորս տարի ժամկետով: Իսկ, եթե վերը նշված արարքները կատարվել են անձի կողմից իր պաշտոնական դիրքն օգտագործելով կամ կազմակերպված խմբի կողմից առաջարկվել է սահմանել ազատազրկում՝ տասնչորսից քսան տարի ժամկետով, կամ ցմահ ազատազրկում:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 190-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ նախաքննությունը Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 189.1, 190, 217, 217¹, 219-221, 224, 226, 226.1-ին, 233, 234, 250, 299, 302-307, 329, 329.1, 330, **384-397**¹ հոդվածներով նախատեսված հանցագործությունների վերաբերյալ գործերով կատարում են ազգային անվտանգության մարմինների քննիչները, իսկ Նախագծով առաջարկվող լրացումը կատարվում է **384-397**¹ հոդվածների միջակայքում՝ 393.1., քրեական

²² Հարկ է կատել, որ արտասահմանյան տարբեր երկրներ այս հանցագործությունը դասել են ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործությունների շարքին, որի համար հիմնականում որպես պատիժ նախատեսում են ազատազրկում տարբեր ժամկետներով՝ կամ ցմահ ազատազրկում: Դատական պրակտիկան վկայում է, որ այս արարքի համար որպես պատիժ կիրառելի է նաև ազատազրկումը՝ 15, 30, 35 տարի ժամկետով կամ ցմահ ազատազրկումը (մանրամասն տես, Code penal, Version consolidée au 25 mars 2020, Chapitre Ier: Du genocide Article 211—2

https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?sessionId=A4990BFCEE1AE827C85C9A67C31C1AE6.tplgfr43s_2?idSectionTA=LEGISCTA000006165393&cidTexte=LEGITEXT000006070719&dateTexte=20200420, CODICE PENALE (dalla L. 19 luglio 2019, n. 69,) Art. 604-bis., Уголовный кодекс Украины от 5 апреля 2001 года № 2341-III (с изменениями и дополнениями по состоянию на 17.03.2020 г.) ч 2 ст. 442, Criminal code of the Republic of Albania, (Amended by law no.89/2017) Article 74/a https://www.legislationline.org/download/id/8235/file/Albania_CC_1995_am2017_en.pdf , The Prosecutor v. Edouard Karemera & Matthieu Ngirumpatse, ICTR-98-44-T, available at; <https://unictr.irmct.org/en/cases/ict-98-44>, NYIRAMASUHUKO et al. (Butare), (ICTR-98-42-A), available at; <https://www.legal-tools.org/doc/1d2476/pdf> / և այլն):

ենթակայության հարցն ինքնին կարգավորված է, և այս օրենսգիրքը լրացման կարիք չունի:

Ակնկալվող արդյունքը՝ Նախագծի ընդունմամբ կլրացվի այն բացը, որն այսօր կա ՀՀ քրեական օրենսգրքում: Որպես ցեղասպանություն վերապրած ժողովուրդ, քրեականացնելով ցեղասպանության հրապարակային և ուղղակի հրահրումը, ՀՀ-ն կշարունակի ցեղասպանությունների կանխարգելման գործընթացին ուղղված քայլերը՝ միաժամանակ ապահովելով Կոնվենցիայի շարունակական իրացվելիությունը: Նախագծի ընդունմամբ ՀՀ-ն կկատարի Կոնվենցիայից բխող պարտավորությունը՝ Կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածով նախատեսված արաքների պատժելիության տեսանկյունից: Մարդկայնության դեմ այդ հանցագործության ճանաչումը կնպաստի տարածաշրջանի անվտանգությանը, կայունությանը և ժողովուրդների միջև համերաշխությանը, ինչպես նաև ոճրագործությունների կանխարգելմանը²³:

²³ ՀՀ կառավարության 2019 թվականի փետրվարի 8-ի N 65 - Ա որոշման Հավելված
<https://www.gov.am/files/docs/3133.pdf>